Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 123. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 1, 1983 No. 123. VOL. XC.

На відвідинах у Блаженнішого Владики Митрополита Мстислава

Президент УНРеспубліки в екзилі Микола Лівицький відвідав в суботу, 18-го червня ц.р., Блаженнішого Митрополита УПЦ в ЗСА і діяспорі, Мстислава. У кількагодинній розмові Владика-Митрополит і Президент обмінялися думками про українські громадські і політичні справи та про становище в Україні. Пригадували також різні моменти з минулого: знаються вони ще з початків 1920 року.

У ГАНТЕРІ ВІДБУДЕТЬСЯ СЕМІНАР УВАН

Гантер, Н.Й. (О. Біланюк). — Від 15-го до 19-го серпня 1983 року в околиці Гантеру, Н. Й., відбудеться 10-ий Літній семінар УВАН.

Літні семінари УВАН мають на меті дати учасникам нагоду поширити свої знання з української проблематики та обмінятися думками у дружній академічній атмосфері. Як і в минулому, цей Літній Семінар відбудеться у пансіоні „Карпатія": Carpathia, P.O.Box 126, Lexington, N. Y. 12452; Tel. (518) 989-6622. На 10-му Літньому семінарі доповідатимуть проф. Іван Фізер та мгр Богдан Нагайло.

Д-р Іван Фізер, професор славістики Ратґерського унівреситету у Ню Брансвік, Н.Дж., доповідатиме на тему: Олександер Потебня та психолінґвістичний підхід до мови і літератури. Олександер Потебня родом з Полтавщини (1835-1891), — це український філолог світового маштабу, який своїм глибоким психолінгвістичним підходом до мови і літератури далеко випередив своїх сучасників. Взаємовідношення між мовою і світосприйманням, про яке він написав ряд праць, є в огнищі жвавого зацікавлення сучасної лінгвістики. Його іменем названо Катедру українського мовознавства Гарвардського університету. Проф. Фізер саме готовить до друку працю про Потебню англійською мовою. У п'яти лекціях і п'яти дискусійних вечорах д-р Фізер знайомить слухачів з висновками Потебні про філософію (онтологію) мови, про зв'язок між мисленням і мовною структурою, про функцію мови у літературному творі і про ролю суб'єктивного розуміння слів у сприманні поезії і літератури. В останній лекції „Потебня і потебніянство" прелеґент підсумує вклад Олександра Потебні у теоретичне літературознавство.

Мгр Богдан Нагайло прилетить на Літній семінар УВАН з Англії, де він працює над докторатом з політичних наук у Лондонській Школі Економіки. Тема його докторату „60-ті роки на Україні". Недавно він перебув рік науковим співробітником в Українському Науковому Інституті Гарвардського університету, де він працював над питаннями, пов'язаними з темою його докторату. Перед тим Богдан Нагайло був головою відділу досліджень совєтських справ у централі „Міжнародної Амнестії" у Лондоні. Він вважається одним з найкращих західніх знавців опозиційних та інакодумних течій, що нуртують у Совєтському Союзі. На цю тему він часто дописує до британської преси і готовить до друку книжку „Opposition and Dissent in the Soviet Union". На семінарі мгр Б. Нагайло виголосить цикл лекцій і переведе дискусійні вечори на тему: Людські права у Совєтському Союзі. Ось тематика окремих лекцій: Стан і статус людських прав в СССР у порівнянні до решти світу; Західні організації людських прав, їхнє наставлення і праця („Амнесті Інтернешенел", „Пен Клаб", „Індекс он Ценсоршіп" і т. д.)", Розвиток інакодумства на Україні у післясталінському періоді; Позарежимна діяльність в інших республіках СССР; Сучасний стан на Україні та перспективи на будуче.

Семінар почнеться в неділю, 14-го серпня 1983 р., о годині 8-ій вечора традиційною вже товариською зустріччю. Від понеділка 15-го до п'ятниці 19-го серпня час кожного ранку від 9:15 до 11:45 години призначено на дві лекції, з перервою між 10:15 і 10:45. Кожного вечора від 7:30 до 10:00 відбудеться дискусії над ранніми лекціями.

Вписове на семінар — 65.00 дол. від особи (покриває кошти прелеґентів, дві вечірки з вином і сиром та адміністративні витрати).

Справу мешкання учасникам слід полагоджувати

(Закінчення на ст. 4)

Померла св. п. О. Рудакевич

Філядельфія, Па. (Є.Левицький). — У середу, 29-го червня 1983 року, після короткої важкої недуги тут померла на 67-му році життя св. п. Оксана Рудакевич, дочка о. Михайла Кліма, пароха в Гановичах біля Галича в Галичині, в'язня совєтських концтаборів, і Галини з дому Руденської. Св.п. О. Рудакевич була артисткою українських театрів в Галичині і на поселеннях; членкою Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС); „Театру у п'ятницю", учасницею численних розвагово-культурних імпрез; членкою СУА 40-ий Відділ, Українського Музею; Українського Освітньо-Культурного Центру; письменницею, журналісткою, відомою громадською діячкою.

Похоронні відправи відбудуться у заведенні М. Насивича у Філядельфії у суботу, 2-го липня, в 9-ій год. вранці, а пізніше з церкви св. о. Миколая, при Попляр і 24-ій вулицях; похорон — на українському католицькому цвинтарі у Факс Чейс.

ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ ПАНОРАМА МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ НА СОЮЗІВЦІ

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Як інформує керівник братської діяльности Марта Кордуба, „Панорама Молодих Українців 83" є в повному розгарі підготовки. Цьогорічна „Панорама" заплянована на дні від 7-го до 10-го липня; вона відбудеться в приміщеннях оселі Союзівка з можливістю учасникам використовувати усі її вигоди та приємності. Програма охоплює дискусії, панелі, концерти, виступи, виставки і фестиваль українських фільмів.

Призначена „Панорама" для українців з Америки і Канади молодшого покоління, які зацікавлені в згаданих ділянках, або вже у деяких з них працюють.

Незвичайно цікаво заповідається ряд панелів, у яких дали згоду виступати та їх вести знавці поодиноких культурних ділянок і проблем в Українському житті. Тут буде говорити проф. Олег Воловина, спеціяліст по демографії; проф. Тома Олещук заторкне болючу проблему малого відгуку західньої преси на події в Україні; Зенон Онуфрик, президент „Мідія Екшен", переведе панель на тему фальшивих інформацій про Україну і українців у американських шкільних підручниках; Олександра (Дзвінка) Швед дасть інформації про працю Ліґи Проти Знеславлення Українців з Філядельфії; Нестор Микитин із СУСК представить канадську програму багатокультурности; Євген Іванців переведе дискусію на тему включення українців в американське і канадське політичне життя.

Представники окремих українознавчих інститутів представлять програми студій українознавства.

Організатори „Панорами", знаючи, що тепер молоді українці вже ніяк не задовольняються лише танцями та забавами, а бажають мати можливості до важливих розмов та виміни думок з іншими українцями, які цікавляться тими самими справами, підготовили в цьому році багато таких можливостей. Під час цих днів психолог Дарія Ратич переведе опити серед присутніх, щоб дізнатися, що саме найбільше їх цікавить.

Окремо переведеться практичний семінар („воркшап") для зацікавлених у професійній кар'єрі, який організують Український Інститут Америки і Товариство Українсько-Американських Професіоналістів. Головним промовцем буде Олег Миськів.

В панелі на тему української преси і комунікації заповіли свою участь Михайло Боцюрків, продюсер української радіопрограми в Онтаріо, Канада; Оксана Драган, голова української служби „Голосу Америки"; Юрій Клюфас, продюсер української телевізійної програми в Торонто, Канада; Андрій Метіль, продюсер української радіопрограми в Ню Йорку, і Володимир Левицький, член редколегії журналу „Нові перспективи" в Торонто. Ці представники українських програм в пресі, радіо і телевізії не лише подадуть інформації про свою працю, але також продискутують можливості її розвитку і дії на майбутнє.

(Закінчення на стор. 4)

Округа УНС організує поїздку на Союзівку

Нюарк, Н. Дж. (А. Кейбіда) — Окружний комітет відділів УНСоюзу в Нюарку влаштовує в неділю, 17-го липня ц.р., автобусну прогулянку на культурновідпочинкову оселю УНСоюзу — Союзівку.

Автобус чекатиме на прогульковців у неділю вранці біля парафіяльної школи св. Івана Хрестителя в Нюарку і вирушить у дорогу на Союзівку в 1-ій год. по полудні, а потім розпочнеться спеціяльна програма, щоб цей день був для них приємний і цікавий.

В поворотну дорогу автобус вирушить в 6-ій год. вечора і прибуде до Нюарку приблизно в 8:30 год. вечора.

Кошт цієї прогулянки для однієї особи 20 долярів, що включає проїзд автобусом в обидва кінці та обід (із податком та „типс").

Окружний комітет просить повідомити членів своїх відділів та приятелів про цю небувалу нагоду відвідати Союзівку автобусом. Бажаючим взяти участь у прогулянці слід виписати чек або поштовий переказ на 20 дол. на ім'я і прізвище Андрія Кейбіди і вислати на його адресу: 19 Rutgers Street, Maplewood, N. J. 07040.

Додаткові інформації можна отримати, телефонуючи до А. Кейбіди на число (201) 762-2827 на протязі цілого дня і ввечорі.

У світі

ПАКІСТАНСЬКЕ МІСТО Пешавар, яке лежало колись на важливому торговельному караванному шляху з Афганістану через перевал Хибер до Пакістану та Індії, було повне натовпами народу. Сьогодні тисячі афганців: утікачів, вигнаних, повстанських керівників і партизанських вождів продовжують переходити перевал Хибер і заповняти це історичне пакістанське місто. Пешавар — це основний центр утікачів з охопленого вогнем і палаючого в повстанській війні нескореного Афганістану, це основне джерело інформації про те, що відбувається в цій окупованій совєтськими військами країні вже понад три роки.

СЕКРЕТАР ХРИСТИЯНСЬКО-демократичної партії Італії, яка після поразки у минулих виборах все таки залишається найбільшою політичною силою країни, заявив у вівторок, 28 -го червня, що єдиним розв'язанням проблеми створення нового уряду є коаліція п'ятьох партій: християнських демократів, соціялістів, республіканців, лібералів і соціял-демократів. „Всі повинні взяти участь в управлінні". — заявив секретар Чіріяко де Міта. Тому, що християнські демократи залишаються найбільшою партією, вони, як сподіваються, очолять коаліцію і утворять уряд після нелегких і затяжних переговорів та консультацій.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМИ повстанських лідерів Нікараґуа, вони готують новий великий наступ 5,000 повстанського війська на позиції сандіністів уздовж кордону з Гондурасом. Наступ розпочнеться наступного місяця. В інтерв'ю в понеділок, 27-го червня, директор демократичних сил Нікараґуа Едґар Чаморро також сказав, що його організація має регулярні зв'язки з представниками американської розвідки і проводить дії в узгодженні з властями Гондурасу. Минулого тижня інший керівник противників сандіністського режиму Еден Пастора Ґомез, відомий під іменем командир Зеро з тих часів, коли він воював разом з сандіністами проти Сомоси, заявив, що він стримується від боротьби тому, що американці відмовляють йому допомогу таку, як вони дають іншим повстанським групам.

ВАШІНҐТОН ПОШИРЮЄ КОНТАКТИ З МОСКВОЮ

Вашінґтон. — Високі офіційні особи Адміністрації президента Роналда Регена повідомили в середу, 29-го червня, що державний секретар Джордж Шулц і совєтський посол у Вашінґтоні Анатолій Добринін зустрічалися приватно понад десять разів від початку цього року. Президент Роналд Реген тепер розглядає питання, чи не поширити цих контактів і старатися зустрітись з совєтським лідером Юрієм Андроповим.

Офіційні особи говорять, що, хоч Президент готовий попробувати деякі ділянки можливих угод, він ще не вирішив, яку з двох стратегій застосувати: шукати кращих відносин шляхом полагодження окремих питань, чи попробувати вести переговори про загальне одночасне розв'язання таких проблем як торгівля, місцеві конфлікти, права людини і контроля над озброєнням.

Офіційні представники заявили, що переговори були серйозними, а тому було б невідповідним вже тепер говорити про подробиці. Але вони також признали, що покищо не було досягнуто жадних конкретних наслідків і що не зроблено рішучого зрушення.

Ці та інші офіційні особи говорять, що покищо Президент дав Шулцові уповноваження обговорювати різні справи з Добриніном, але конкретно обмежив порядок до відкриття консульств у Ню Йорку і Києві, культурного обміну, поновлення п'ятилітньої угоди продажу зенра та вияснення справи, чи було б корисно ще цього літа секретареві Шулцові відвідати Москву.

Совєтська відповідь на це обмежене коло питань була холодною, коли Добринін сказав Шулцові, що воно не зачіпає основних проблем. Міністер закордонних справ Андрей Ґромико також говорив про основні проблеми у своїй промові два тижні тому, коли він заявив, що зустріч на вищому рівні — яку секретар Шулц ще не пропонував — була б корисна лише тоді, якщо вона дала б „більші результати".

Переговори почалися після того, як Шулц послав Президентові меморандум у кінці березня, пропонуючи контакти на високому рівні з широким колом питань торгівлі, місцевих непорозумінь, контролі над озброєнням, прав людини для обговорення з Совєтським Союзом, що могло б привести до зустрічі на найвищому рівні. Президент схвалив таку пропозицію і дав державному секретареві певні уповноваження ведення дальших переговорів.

Чи кінець лідерства Я. Арафата?

Бейрут, Ливан. — Сирія посилила персональний наступ на Ясіра Арафата, представляючи лідера Палестинської Визвольної Організації як „капітулянта" і такого, що „вибрав шлях пустелі".

Уряд президента Сирії Гафеза аль-Ассада минулої п'ятниці вигнав Арафата зі своєї країни після того, як Арафат настирливо обвинувачував Сирію в підбурюванні протиарафатівську фракцію в Фата до відкритого бунту в східньоливанській долині Бекаа.

На протязі останніх двох днів відбувалися гарячкові зустрічі між високими представниками ПВО, Альжиру і Савдійської Арабії з метою не допустити до пропасті між Арафатом і Сирією, яка може привести до відкритих воєнних дій між прихильниками Арафата і сирійцями в Ливані.

В іншому випадку дві ліві фракції, які поруч з іншими шістьма входять у склад ПВО, Народний фронт за визволення Палестини під керівництвом Джорджа Габаша і поміркованіша фракція Демократичний фронт визволення Палестини під керівництвом Наєфа Гаватмега повідомили про своє рішення об'єднатися з метою „прискорити єдність" ПВО.

Як уже відомо, після вигнання Арафата з Сирії він їздив до Праги, а потім гарячково відвідав деякі арабські країни, шукаючи підтримки проти бунтарів ПВО, а також проти Сирії, яка вже відкрито виступила проти Арафата і його послідовників. Сирійські війська повністю відрізали вірні Арафатові частини від всякого постачання, а бунтарі захоплюють одну позицію за одною і відтісняють лоялістів все далі на північ, очищаючи долину Бекаа від вірних Арафатові партизанів. Бунтарі наближаються вже до головного осередку арафатовських частин міста Бальбек.

Після Бальбеку всі позиції ПВО в східньоливанській долині Бекаа опиняться в руках бунтарів, понад 8,000 палестинських партизанів, в основному арафатівської фракції Фата, опиняться під контролею бунтарів.

Останні кілька днів сам Арафат перестав заявляти, що бунт був лиш „мильною бульбашкою", створеною Сирією. Серйозність ситуації змусила його задуматися над дальшою долею не тільки його самого, але, може, і всього палестинського партизанського руху.

Арабські лідери, до яких Арафат звертається за підтримкою, щедрі на слова підтримки, але жаден з них не запропонує навіть найменшої матеріяльної допомоги, а що основне — не дасть клаптика землі, звідки Арафат міг би діяти незалежно від Сирії.

Арафат як поранений звір кидається у всі сторони, шукаючи притулку, але покищо такого він не знаходить.

Що виграють і до чого стремлять бунтарі, також покищо не ясно.

В Америці

НАЙВИЩИЙ СУД ПОСТАНОВИВ більшістю одного голосу, що засуджувати когось на досмертну в'язницю за неповажні провини не є правильно. Причину до такої постанови дав випадок у Південній Дакоті, де суд засудив людину на досмертну в'язницю без права на скорочення строку кари за це, що він сфальшував чек на 100 дол., а перед тим мав вже шість випадків провин подібного неповажного характеру.

БАТЬКО П'ЯТЕРНЯТ, що народилися минулого тижня у Вашінгтоні, заявив, що він залишиться з ними вдома, щоб піклуватися ними, а його дружина повернеться до праці, як секретарка. Батько п'ятерні був в останньому часі безробітним.

ФЕДЕРАЛЬНА ЛЕТУНСЬКА агенція провела публічну демонстрацію охорони від пожеж на літаках. Це проведено для того, щоб доказати, що останні кілька випадків пожеж на літаках не сталися через брак відповідних середників охорони від вогню, а через недбальство і поганий матеріял.

ЧЕРЕЗ ВЕЛИКІ ПОВЕНІ, які навістили Колорадо, Національний Парк в Ґренд Кеніон мусів замкнути плавбу на ріці Колорадо для туристів, в наслідок чого цьогорічне літо принесе велику грошову втрату для цієї околиці.

КРАЙОВИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ВІДБУВ ВАЖЛИВЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Джерзі Сити, Н.Дж. (Л. В-а). — Цілоденне регулярне пленарне засідання керівних органів Крайового Громадського Комітету для Вшанування Пам'яті Жертв Великого голоду в Україні в 1932-1933 рр. відбулося тут у суботу, 25-го червня, в приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу, із змінною кількістю присутніх (одні учаники нарад були тут цілий день; інші — взявши участь у засіданні зранку,-- мусіли були відійти до інших завдань по обіді; а ще треті учасники засідання приєдналися до зібраних дещо пізніше) під головуванням д-ра Петра Стерча. Разом можна уважати, що на засіданні було 30 осіб (переважно заанґажованих у Екзекутиві Комітету та у найважливіших референтурах), багато з яких прибуло з-поза метрополітального Ню Йорку: з Вашінгтону, Філядельфії, Скрентону тощо.

Засідання відбувалися згідно з запропонованим головою д-ром Петром Стерчом Порядком нарад; Порядок нарад голова К-ту переслав усім членам поштою для докладного ознайомлення і він теж оголошений у „Свободі". Звіти відбулися із деякими пропусками: не було звіту відсутнього референта Зовнішніх зв'язків і референтки Преси.

До Почесної Президії КГК на цьому засіданні на розгляд і схвалення подано кандидатури п'ятьох осіб, які в особливий спосіб заслужилися для України і українців на поселеннях: Михайла Терпака, кол.керівника Українського Відділу „Голосу Америки"; маестра Михайла Михалевича, видатного маляра й свідка московського голодомору в Україні; Антона Драгана, редактора-емерита „Свободи"; Івана Кедрина-Рудницького, сеньйора українських журналістів; ген. Петра Григоренка — потвердити ухвалу із засідання з 30-го квітня 1983 року. Їх було прийнято до Президії аклямацією.

Ще перед цим, теж одноголосно, підтверджено прийняття до Почесної Президії запрошених КГКомітетом ще на другому пленарному засіданні К-ту високих Ієрархів Української Католицької Церкви. Дали свою згоду увійти до Президії: Преосвященний Владика Василь Лостен, Ординарій Стемфордський; Преосвященний Владика Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ, Ординарій Чикагський; Преосвященний Владика Роберт Михаїл Москаль, Єпископ-Помічник Філядельфійської Архиепархії.

Як відомо, обидва Блаженніші Митрополити, глава УАПЦ у ЗСА Владика Мстислав і Глава УКЦ в ЗСА Владика Степан (Сулик) та представник Української Євангельської Реформованої Церкви пастор д-р Володимир Боровський вже були в Почесній президії від самого початку її обрання на першому пленарному засіданні в лютому цього року.

Запропоновано було і одноголосно ухвалено в склад Екзекутиви Комітету включити також осіб: Осипа Труша, голову місцевого Комітету для Вшанування Жертв Голоду в Україні в 1932-33 рр. в Нюарку, Н. Дж.; Надію Світличну — потвердити рішення з 30-го квітня 1983 року; інж. Володимира Дзюбу — голову місцевого Комітету для Вшанування Пам'яті Жертв Голоду в Україні в 1932-33 рр. у Баффало, Ню Йорк; Уляну Сось — голову Об'єднання Українців Вашінгтону й Околиці, Вашінгтон, Д.К.; маестра Якова Гніздовського, визначного маляра і мистецтвознавця.

(Закінчення на ст. 4)

Відбулося закінчення академічного року в Семінарії Св.Софії

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. — Повний курс навчання в Св. Софійській Духовній Семінарії УПЦеркви в ЗСА закінчили в цьому 1982/83 навчальному році студенти: протодиякон Юрій Галиця та диякон Степан Репа. Дякуючи збільшенню числа викладачів, стверджено дальший поступ у навчальному секторі — збільшення числа викладачів сприяло більшій ретельності студентів у науці.

До вищих семестрів перейшли такі студенти: Іван Бручок, Юрій Гільтайчук, Сергій Ковальчук, Карло Собенко і Григорій Телепнів. Абітурієнт Семінарії иподиякон Давид Віто продовжує працю над здобуттям ступеня магістра теології.

За ретельність студентів у науці прийшла несподівано вельмицінна нагорода. З ініціятиви Владики єпископа Володимира, дякуючи матеріяльній допомозі Українського Вільного Університету та його фундації в ЗСА і Канаді, Опікунчій Раді Семінарії, Консисторії УПЦ в ЗСА і Владиці Митрополитові, зорганізовано подорож студентів до Европи, яка буде тривати майже п'ять тижнів. Програма побуту студентів в Европі передбачує двотижневий курс українознавства в університеті, подорож по Греції та відвідини там Сальонік і св. Гори Афону. Крім того, передбачено подорож по південній Німеччині й оглядини музеїв та історичних пам'яток Баварії.

Відлетіли студенти до Европи в неділю, 19-го червня, увечорі, після Архиєпейської Служби Божої і Молебня до Всевишнього про опіку над подорожніми. Господиня Семінарії паніматка Віра Новицька попрощала своїх улюблених питомців щедрим обідом, на якому були присутні Владика Митрополит Мстислав, інспектор Семінарії ігумен Андрій Партикевич і проф. І. І.Коровицький. Духовну опіку над подорожуючими студентами Владика Митрополит доручив ігуменові А. Партикевичу.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, July 3:

- Vashchenkos emigrate from USSR to Israel.
- OSI methods increasingly questioned.
- Dissident profile: Dmytro Kvetsko.
- Lydia Demjanjuk replies to Liz Holtzman on alleged war criminals in U.S.
- Interview: Ed Evanko.
- Hockey update's review of Stanley Cup facts and figures.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Після відвідин Папи у Польщі

Восьмиденні відвідини Папи Івана Павла II у Польщі створили там знову ситуацію, що її малохто міг передбачити. На цьому місці була вже мова про відвагу Папи, який не вагався публічно повторювати свою вірність ідеї незалежного від компартії і уряду робітничого руху, який в півроку після перших відвідин Папи викристалізувався у могутню робітничу спілку „Солідарність".

Папа говорив про те, що Господь створив людину вільною і що вона не може скоритися ніяким поневолювачам і хоча Папа виразно не називав теперішніх поневолювачів його батьківщини — бо він поляк, народжений у Вадовицях біля Кракова і був примасом у Польщі — його виступи виразно і недвозначно таврували все ще, від грудня минулого року, існуючий воєнний стан у Польщі та виразно натякали на потребу „діялогу" між урядом і представниками опозиційного робітництва. Речник польського уряду зразу відкинув таку суґестію і заявив, що ніякого такого діялогу не було і що „Солідарність" належить до минувшини".

Проте ніхто не знає, який був зміст двох зустрічів з комуністичним диктатором генералом Войцєхом Ярузельським. Немає найменшого сумніву, що вони говорили про можливості покращання відносин між державною владою та католицькою Церквою, яка становить у Польщі могутній чинник не тільки суторелігійного, але й політичного значення, бо є джерелом надхнення 30-ти мільйонів вірних. Тому стаття, яка появилася в органі Ватикану „Оссерваторе Романо" зараз після закінчення того останнього паломництва Папи, мала всі познаки вірогідности: вона твердила, що лідер „Солідарности" Лєх Валенса, який став наче символом невгнутости польського не тільки робітничого, але взагалі патріотичного вільного суспільного руху, — повинен відійти в тінь і більше громадськими та робітничими справами не займатися. У цій статті поставлено крапку над „і", що Валенса „програв битву" і що повинен пожертвувати себе, стати „жертвенним козлом" для добра свого народу. В два дні згодом автор цієї статті, співредактор „Оссерваторе Романо" зрікся свого становища і Ватикан його резиґнацію прийняв, бо, мовляв, у цій статті „немає зерна правди". Але мимохіть насувається підозра: чи автора цієї статті покарали за те, що написав неправду, чи за те, що виявив правду без попереднього порозуміння і без згоди Ватикану? Бо коли сам Папа поручив у Польщі „діялог" між двома ворогуючими таборами, то — логічно — брав на увагу конечність компромісу. А до компромісу мусить належати „збереження обличчя" комуністичного уряду з генералом Ярузельським у проводі. Сам Валенса заявив, що в найближчому часі відбудуться події без його активної участи: надзвичайне засідання уряду, засідання сойму і надзвичайне засідання Політбюра Польщі. Відсунення Валенси від активного громадського життя у Польщі було б власне „збереженням обличчя" для Ярузельського, наче видимим знаком його „перемоги". І тому заперечення, що його проголосила дружина Валенси, яка була присутня у розмові Папи з її чоловіком (що, мовляв, Папа не казав її чоловікові виректися дальшого проводу робітничого руху), та заява не переконує, як теж не переконує заява самого Валенси, що він „не скапітулює" і не зречеться свого керівного становища.

Але ця друга з черги візита Папи у Польщі знову, як за першим разом, розбурхала польський свободолюбний рух. Уряд, керований волею і наказами від Москви, станув перед дилемою: чи загострити ситуацію новими репресіями, показовими судами над арештованими опозиціонерами і затисненням контролі компартії над робітництвом, чи піти таки на поступки? Заповіджено, що 22-го липня мають скасувати воєнний стан у Польщі. Чи це буде насправжній поворот до більшої свободи, чи тільки формальність, за якою буде далі скриватися брутальність диктатури? Коментатори на Заході схиляються радше до думки, що і польські ступайки Москви і сама Москва змагатимуть до злагіднення відносин головно в наслідок страшної господарської кризи. Польща винна Заходові 27 більйонів долярів за доставлені товари. Заведено карткову систему на харчі і населення напів голодне.

Продукція значно зменшилася, бо робітники нерадо працюють під оком комуністичних політруків. Це такі причини, які не дозволяють на дальше загострювання ситуації і провокування народу до нових заворушень, що їх треба здавлювати військово-поліційною силою, що створює дальше заворожене коло.

Отож у найближчому майбутньому виявиться, чи переможе здоровий глузд у мешканців президентського палацу у Варшаві, Бельведері, і в Кремлі, чи Москва дасть Заходові нові арґументи для господарських санкцій. Покищо незавидна доля поляків.

Степан Женецький

ЧИ ІЗРАЇЛЬ ПРИЙМЕ ЗАПІДОЗРЕНИХ ОСІБ?

Як повідомила американська преса, Вашінґтон переговорює з ізраїльськими властями про можливість депортації до Ізраїля колишніх нацистів, які проживають у ЗСА. На початку червня ц. р. у цій справі відбулися розмови представників американського Департаменту справедливости з представниками міністерства справедливости в Єрусалимі.

Як дотепер, розмови відбувалися відносно спеціяльних випадків та на тему загальної справи, чи Ізраїль може і хоче приняти депортованих осіб із ЗСА, обвинувачених у злочинах під час Другої світової війни. До найголовніших осіб поміж обвинуваченими належить румунський архиєпископ Валеріян Тріфа, що проживає у ЗСА від 1950 року. Архиєпископові Тріфі, якому 68 років, грозить депортація із ЗСА за його ролю як голови протижидівської румунської організації „Залізна Ґвардія" в Румунії та за його участь в акціях у Букарешті, які спричинили смерть багатьох румунів, жидів і не-жидів в 1940 роках.

Та, щоб притягнути архиєпископа Тріфу до судової відповідальности за закидувані йому проступки, румунські власті відмовляються і не бажають прийняти його до своєї країни. Подібні проблеми має Америка із іншими особами запідозреними в злочинах під час Другої світової війни, влада країн яких, звідки вони походять, рівнож відмовляється прийняти їх до себе.

Чому Вашінґтон звернувся в цій справі до Ізраїля?

ЗСА не можуть судити осіб за злочини, поповнені в інших країнах. Одне, що ЗСА можуть зробити, це депортація, і це якраз причина, чому американський Департамент справедливости звернувся у цій справі до Ізраїля. Як відомо, в Ізраїлі в 1948 році ухвалено закон, який уповноважнює жидівські суди судити тих нацистських проступників, які поповнили злочини проти жидів в Европі. Досі тільки одна особа була суджена в Ізраїлі: Адольф Айхман, якого як відомо, засудили на смерть у 1962 році після довгого суду в Ерусалимі за його головну ролю у приміненні нацистської „останньої розв'язки" супроти европейських жидів.

І хоч Ізраїль докладає багато зусиль відносно вишукування колишніх нацистів і їхніх помічників, проте щодо пропозиції ЗСА, щоб осіб, запідозрених у злочинах супроти жидів депортувати — Єрусалим виявляє велику обережність.

„Ми вважаємо історичною повинністю поставити нацистських кримінальників перед суд, і було б краще, якби це було зроблено тут", заявив нещодавно ізраїльський міністер справедливости Моше Ніссем в ізраїльськім парляменті — Кнессеті.

Але при цьому він додав, що всі закиди відносно спеціяльних випадків мусять бути докладно перевірені, щоб присуд міг бути винесений у ізраїльських судах. „Ми не хочемо поставити когось перед суд, а тоді звільнити його від вини з посвідкою ізраїльського суду, просто із-за браку певних доказів для присуду", — сказав речник ізраїльського міністерства судівництва.

Брак певних доказів

Важливою проблемою у цій справі є брак достовірних зізнань наочних свідків, які пережили табори смерти, або інші тортури з рук нацистів чи їхніх співпрацівників. Наприклад, із кількох тузенів людей, що вийшли живими з табору смерти в Треблінці, після їхнього визволення в 1945 році, правдоподібно менше з них ніж половина сьогодні ще живе.

Із Єрусалиму повідомляють, що під сучасну пору є 32 справи, які розслідує уряд для спеціяльних перевірок, що є відділом Департаменту справедливости, покликаний перед чотирма роками для вишукування нацистів, які прибули до ЗСА після Другої світової війни. Як подають американські судові власті, загальне число осіб, причетних до нацистів, минуле яких досліджують американські суди, сягає кілька сотень. З того числа проти 27-ох ведеться судове слідство; дальших 5 осіб запідозрених, померло перед закінченням слідства.

Заява ізраїльського міністра справедливости Нісіма в Кнессеті про небажання ізраїльського уряду приймати депортованих нацистів із ЗСА, викликала сильну критику в Ізраїлі серед високопоставлених осіб. До визначних осіб, що гостро критикували цю заяву, належить міністер-емерит справедливости Моше Бен Зеєв, який заявив: „„Відмовити приймити їх на суд в Ізраїлі означало б ігноранцію нашої великої національної моральної відповідальности". Він твердить, що „Принцип притягнення нацистів до відповідальности є найбільш священною справою, навіть якщо б із-за браку доказів вони могли б бути звільнені від вини".

Американська влада стримується із виявлюванням подробиць цих переговорів із-за побоювання, що публікація спеціяльних випадків може спричинити втечу запідозрених осіб із ЗСА.

Також ізраїльська влада, що звичайно обговорює ці справи, в цьому випадку рівнож мовчить.

Ол. Зозуля

В голодівку...

Він любив дітей і шкільну молодь, як рідну матір. Може тому, що його дитинство украла війна, а може тому, що старенькі сестрички упокоїлись від голоду.

Після окупації прийшов він до школи переростком.

— Рік народження? — запитала вчителька.

— Не знаю, тьотю...

— А метрика?

У тому -то й лихо, що всі сільрадівські папери згоріли. І він звернувся за довідкою до неньки. Вона довго пригадувала, коли ж з'явилася на світ її четверта дитина.

„Що в голодівку, це точно. А от в якій порі? ...Дай Боже пам'яті...Ага, я лежала слаба тобою, а на долівку — кап-кап, стеля протікала. О! Весною було. Помню, цибулинним одваром пахтіло...дівчатка з глини яєчка ліпили — видно сердешні, до паски збирались..."

Так на сімейній раді постановили, що Віктор Близнець народився 10-го квітня (кругла дата) 1933 року.

Велика плутанина вийшла з родоводом. У документах записано: батько — росіянин, мати — українка, старші діти — білоруси, менші — українці. Насправді ж батько Віктора поліський лісоруб. Молодим був покликаний до царської армії, де його нарекли росіянином.

Після закінчення університету, Віктора потягло до літератури. І, не просто до літератури, а літератури дитячої, юнацької. В останньому оповіданні „Родом з дитинства", яке ми переказуємо, він пише: „А пам'ять дитинства намогливо стукає в груди, і примушує, і спокушає: пиши...пиши, що вийде..."

І він писав, друкував. Видав дев'ять книг для дітей і юнаків. І в кожному творі є щось з дитинства. Ось почуте від батька: „Було це незабаром після того, як наші дівчатка ліпили з глини пасочки. Батько артільний бригадир, пізно повернувся з поля. Дома — нікого. Темна пустка. Мати в лікарні, туберкульоз її підкосив. Діти порозлазились хто куди — на траву, на козельці, на ранні ягоди. В сирому кутку, під ослоном батько знайшов тільки найменшого: воно ще, звиняйте, і навкарачки не лазило. Ото, мабуть випало з колиски, катьки-навкатьки під ослін та й заснуло. Батько облапав немовля — геть захололо, не дише. Лишилось на стіл покласти, свічечку запалити... Так повернув батько до життя автора цієї 'справки'".

Мені здається, що Близнець в якійсь мірі перегукується з В. Симоненком, коли він пише: „Перед нами розгортаються драми двадцятого сторіччя. Хіба не на наших очах пігмеї передяглися в Гераклів, невіглаcи в Ціцеронів, блазні в Іванів Грозних..." І далі запитує: „А що в цей час робимо ми, лиса, початкуюча молодь? Стоїмо, роззявивши рота, споглядаємо трагікомедії віку і длубаємо в носі: де б знайти конфліктиків дитячих, проблемок хатнього маштабу? Нам би засукати рукава, та в кратер життя, та в пику глупоті, та в пику фарисейству, та в пику підлоті і пристосуванству".

Кінчає він своє оповідання такими словами:

„Мамо, чом болять ваші руки?"

„Не так руки, сину, як душа болить. Весь вік у гною, хлібом світ годую, а що ж виходить? Подивись сину, що воно в світі робиться?"

„Мовчу. Який з мене письменник!"

Оповідання — три чверті сторінки журналу „Ранок", а сказано багато речево.

Як відомо, Близнець переклав на сучасну мову „Повість временних літ" (досі користались російським перекладом). П. Загребельний схвалив переклад, і Повість була надрукована у „Вітчизні". Зразу ж знайшлися директивні критики і почали цькувати й громити перекладача. Цього глуму Близнець не витримав і 2-го квітня 1981 року, в сорок восьму весну покінчив життя самогубством.

І так: народився він в квітні 1933 року, покінчив з життям у квітні 1981 року, і посмертне оповідання, (яке ми переказуємо), заходами Раїси Близнець надруковане в квітні 1983 року. Невже збіг обставин?

І все ж, журнал „Ранок" у своїй нотатці віддав належне покійному, пишучи: „Він рано пішов з життя. Привітний, лагідний, весь в іскринках доброти, щирості, людяності. Тому кожна іскорка з письменницького архіву звучить для нас тією ж теплотою, мудрістю. І водночас звучить актуально, вимогливо".

Отак, спочатку зацькували, а потім реабілітували.

Д-р Роман Сухий

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ГУМАННІСТЬ

З нагоди наукового з'їзду Українського Лікарського Товариства Америки й Канади, що відбувся в днях 28, 29, й 30-го травня ц. р. у Чикаґо, хочу передати жмут думок, що виринув у мене в зв'язку з цією подією.

По абсолюторії, а ще перед дипломовими іспитами літом 1937 року заїхав я до моїх свояків при вулиці Генінґа на Личакові у Львові. В їхньому сусідстві жив й практикував їхній приятель д-р Небиловець. Він радо погодився, щоб я приглядався й освоївся з тим, як виглядає лікарська практика в приватному кабінеті в протиставленні до праці в клініці.

Крім великого знання й досвіду, він любив свою спеціяльність й здавалось жив одним лише бажанням — послужити якнайкраще своїм пацієнтам. Був він спокійної зрівноваженої вдачі й дуже уважний до своїх пацієнтів. Також винагороди за його працю були доволі помірковані. Перед кожною візитою, він запитував — чи пацієнт дозволяє мені бути в кабінеті. В цього лікаря була дуже мила й гарна дружина й чудова чи не восьмилітня донечка. В моїм понятті — це була вимріяна українська родина.

По якомусь тижневі перебування у його кабінеті, захоплений працею й поведінкою цього лікаря, я виявив йому свій подив й сказав, що він хіба має сто відсотків вдоволених пацієнтів. Яке було моє безмежне здивування, коли він відповів мені так: „Якщо ти вкладеш душу свою у службі своїм пацієнтам й будеш робити все, що лиш людсько можливе й будеш мати 15 відсотків вдоволених пацієнтів, то можеш назвати себе дуже щасливим". Й справді в наступних тижнях я був свідком болючих, неоправданих докорів та обид як також різкої реакції за вимоги нібито зависоких винагород. Але якраз така оцінка пацієнтів, що її висловив д-р Небиловець, — в хвилинах зневіри і сумнівів — була для мене дуже підкріплююча.

Також дуже помічною на незбагнутому життьовому шляху мого батька була сентенція, який навчав мене, кажучи: „Коли ти допоможеш комусь сто разів, а один раз не то, що не хочеш йому допомогти, але не будеш могти, то тих сто разів не буде рахуватися, а ти останешся його ворогом на ціле життя". На одному із перших З'їздів УЛТПА у Ню Йорку, до привіту зголосився від Української Вільної Академії Наук чи не тодішній її голова професор Михайло Ветухів. Він так почав свою промову: „Мій сусід, а при тім мій добрий приятель, дуже нарікав на свого лікаря, бо мовляв він не вміє устійнити діягнози; його ліки, мовляв, нікудишні, а до того він ще немилосердно 'здирає шкіру'. Але вкілька днів пізніше — мій приятель чванився, що він був на пополуденку в ресторані разом з його лікарем (чи може бути більша почесть?), й його лікар вповні погоджувався з мого приятеля політичними поглядами на світові події"(Чи може бути більший авторитет!).

Ми всі більше чи менше нарікаємо й критикуємо інших, бо від того нам немов би трохи стає легше, й понижуючи інших, немов підносимо себе.

Ще на рідних землях наші лікарі славились шляхетністю, ідейністю та патріотизмом. У цьому іншому, матеріялістичному, світі на наших місцях повоєнного поселення, ці прикмети українських лікарів стають ще більше маркантними.

Багато з наших лікарів, маючи за собою як европейські, так й американські студії, здобуло великий запас знання й досвіду, а до того ще дійшла велика доза людяности, зрозуміння й терпеливости. Годиться теж відмітити, що часто вони задоволяються меншою грошовою винагородою, нерідко обдаровують своїх пацієнтів різними ліками й не вимагають заплати за телефонічні поради. А з тих грошей, які беруть від своїх пацієнтів, велику пайку віддають на найрізніші потреби нашої громади. Вистане взяти в руки якунебудь збіркову листу, церковний бюлетень, чи якунебудь газету, щоб переконатися, як щедро допомагають наші лікарі різним пожиточним починам. Якщо б завдати собі труду й підрахувати всі датки нашої лікарської професії у різних країнах нашого поселення, то за тих неповних сорок літ, можна б було нарахувати не сотні тисяч, а мільйони грошей на різні корисні цілі.

Які ми щасливі, що тут на поселеннях маємо доволі наших лікарів, бо що може бути цінніше для людини — як здоров'я? А коли воно псується й не лиш сумніви, а то й страх тривожить нашу душу, тоді той добрий, вирозумілий й терпеливий лікар особливо нам потрібний. Він все нам вияснить, порадить й порятує. А що так воно справді є, то ті часті тепло-сердечні подяки в часописах є найкращим того доказом.

Але не лиш ми, українці, цінимо наших добрих лікарів, але й пацієнти іншої національности обдаровують наших лікарів великим довір'ям. Вистане заглянути до почекальні котрогонебудь із наших лікарів, а там зі здивуванням побачимо не лише балтійців, але й поляків, а то й росіян й, що направду дуже дивовижне то немало жидів — адже їм своїх лікарів аж ніяк не бракує. А інколи вони їдуть з далеко віддалених місць, щоб в часі недуги шукати поради якраз у чесного, доброго й досвідченого українського лікаря.

Із приємністю можна зав-

(Закінчення на стор. 3)

ОФІЦІЙНІ ОСОБИ Державного департаменту повідомили в понеділок, 27-го червня, що Франція погодилася позичити Іракові п'ять винищувачів-бомбардувальників типу „Супер етандар", які обладнані апаратурою для вистрілювання ракет „Ексосет". Ця угода була зроблена таємно минулого місяця в Парижі. Вона послужить значному збільшенню ударної сили іракського військового летунства. Літаки типу „Супер етандар", озброєні ракетами „Ексосет" були наймогутнішою зброєю Арґентини в конфлікті з Британією за Фальклядські острови минулого року. Вони потопили два військові британські кораблі.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ЗМЕНШЕННЯ інфляції дало Урядові можливість видати більше грошей на озброєння Сенатська комісія для озброєння схвалила 888.7 мільйона долярів на побудову бомбовика Б-1, на який досі комісія не хотіла погодитися.

Микола Лівицький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

XIX.

Проф. Борис Іваницький був тієї думки, що після створення УНРади БУД втратив рацію свого існування. Деякі члени БУД-у не поділяли погляду проф. Іваницького, але схилилися перед його волею. Тоді ж було постановлено припинити і діяльність СУД-у. Діяльність БУД-у, його історія і його вплив на цілість українського політичного життя заслуговує на окрему історичну розвідку. В кожному разі, без існування БУД-у ледве чи екзильний уряд УНРеспубліки міг би проіснувати на еміґрації понад 28 років аж до покликання до життя УНРади. Зрештою, постанова про затримання уряду УНР на еміґрації була також прийнята БУД-ом у 1924 році.

Зв'язки з українцями під польською, румунською і чеською займанщинами

Ці зв'язки утруднювалися тим, що уряди названих держав неприхильно сприймали якусь діяльність українського екзильного уряду серед українського населення, що в наслідок різних обставин опинилося у межах цих держав. Найгірше під цим оглядом стояла справа з Карпатською Україною, де чеський уряд провадив русофільську політику. Щойно змінена ситуація від 1938 року уможливила урядові УНР проявляти свою діяльність в Карпатській Україні, про що буде мова далі. В Румунії уклалися цілком добрі відносини як поміж українським населенням Буковини і українськими провідними діячами; як між сен. д-ром В. Залозецьким, послом Сербанюком й іншими з одного боку і українською еміґрацією та представниками уряду УНР з другого.

Найважливішою справою була ситуація українців в Польщі. Відносини між урядом УНР і галичанами покращали, починаючи від 1926 року, коли українське громадянство і українська преса в Галичині дуже живо відгукнулися на вбивство Головного Отамана С. Петлюри. Цьому сприяла також та обставина, що президент Л. Лівицький був особисто у добрих відносинах з цілим рядом визначних діячів у Галичині. Це відноситься у першій мірі до великого Митрополита Андрея Шептицького, якого відвідував не раз А. Лівицький у Львові і який ревізитував президента Лівицького у Варшаві. Спеціяльно добрі відносини уклалися з послами Остапом Луцьким, Загайкевичем, Галущинським, Бараном, Витвицьким, а також з головою української парляментарної Репрезентації Дмитром Левицьким, чому, певно, сприяла і та обставина, що д-р Дм. Левицький був амбасадором УНР в Данії, перебуваючи там аж до 1922 року. Такі ж добрі відносини уклалися з посолкою Міленою Рудницькою, а пізніше з другим головою української парляментарної репрезентації і довголітнім редактором щоденника „Діло" Василем Мудрим (між іншим, був час, коли часопис „Діло" переживав фінансові труднощі, а уряд УНР давав на „Діло" невеликі субсидії, що особисто здійснював президент А. Лівицький, на що в архівах збереглися до цього часу відповідні розписки)

Існувала неписана умова поміж чинниками уряду УНР і УНДО: уряд УНР заступає українську визвольну справу в цілому на міжнародному форумі, а УНДО й інші українські партії захищають інтереси українського населення в Польщі. Легкою ця справа не була, бо відомо, якою була польська політика супроти українців у Галичині. Уряд УНР робив безчисленні інтервенції в польських політичних колах щодо зміни політики в Галичині, на Волині тощо, але ці інтервенції мало допомагали. Двічі поміж урядом УНР і польськими політично-урядовими колами дійшло до великого напруження. Тоді відбувалися не тільки особисті інтервенції представників уряду УНР перед польськими чинниками. На доручення і в імені уряду проф. Шульгин звернувся з протестаційною нотою на адресу польського міністра закордонних справ, яким тоді був ще, якщо не помиляюся, А. Залєські, а не Бек. Офіціоз уряду, тижневик „Тризуб" у Парижі вмістив дуже гостру передовицю, кілька разів повертаючись до цієї болючої для українців справи. Як уже згадувалося, справа пацифікації у Галичині була також порушена українською делеґацією (фактично делеґацією уряду УНР) на форумі Міжнародної Унії Приятелів Ліґи Націй.

Вдруге відношення поміж урядом УНР і польськими політичними чинниками загострилося щодо справи Карпатської України. Як відомо, польський уряд підтримував претенсії Угорщини на Карпатську Україну. Уряд УНР, розуміється, підтримував усіма можливими для нього засобами українське відродження у Карпатській Україні.

(Продовження буде)

Діяльність товариства „Козуб" в Торонто

Часом не хочеться вірити, що культурно-мистецьке товариство „Козуб" вже зближається до третьої декади і має за собою сотні культурних вечорів, які відвідали тисячі любителів української культури і мистецтва.

Як і в кожному товаристві чи організації бувають прояви росту й занепаду, але є і світлі моменти, якими члени завжди ґордяться. Не оминула доля і „Козуба", де в хроніці культурної праці були часи застою й збайдужения, але й задокументовано періоди доброї праці, про яку розповість козубівський альманах, який піде до друку восени цього року.

За звітний період першої половини цього року відбувся ряд вечорів, які дали слухачам мистецьке задоволення і теми до дискусій чи доповнень.

В грудні відбувся „Концертовий вечір пісні і музики". У програмі виступила бандуристка Галина Пужак з українськими народними піснями у супроводі бандури. Для відпруження солістки Зіна Прусаченко читала гуморески. Галина Пужак не так давно прибула з України, щоб поселитися в Канаді. Треба подивляти цю молоду дівчину, яка, не дивлячись на еміграційні ускладнення, знайшла час на підготовку пісень і дала слухачам мистецьке задоволення вдало підібраною програмою.

У програмі чергувалися ліричні пісні у клясичному оформленні з народно-жартівливими, які прекрасно синхронізовано грою на бандурі.

Добра музична освіта, яку отримала у Львові й техніка гри на бандурі, дали запенення, що Галина буде цінним вкладом не тільки в мистецьке життя української громади, а також і прибраної батьківщини Канади.

Вечором проводила Іраїда Черняк (довголітня голова „Козуба"), яка для передишки бандуристки, запросила Зіну Прусаченко, яка прочитала гуморески, недавно отримані з України. Читаючи, багатьом пригадала про давні свої виступи в Козубі, де отримувала оплески за серйозне ставлення до художнього твору й літературної мови. Цим разом, підібравши ряд гумоabsorесок на злободенну тему, вдало малювала картини із сучасного життя в Україні, де відчувається народна мудрість, взята у мистецькі рамки хитрости.

Добре було б, щоб Управа „Козуба" окремо влаштувала вечір гумору, запросивши читців вже з молоді, які повинні прийти на зміну старшим.

Також у грудні влаштовано доповідь Івана Дубилка „Культурні пам'ятки Почаєва". В основному в цій довгій, але цікаво опрацьованій доповіді, вся увага була спрямована на пам'ятки релігійного значення самої Лаври, ряду інших будівель і основної архітектурної перлини — Успенського собору.

Тема добре заплянована, бо слухачі мали змогу не тільки почути про перші початки заснування манастиря, а також, пізніші періоди, в яких ішли намагання „окатоличення", а пізніше „московщення" при помочі примату російського православ'я. Об'єктивний підхід доповідача, багатство ілюстративного матеріялу у формі прозірок і те, що доповідач виріс у Почаєві, були прекрасною панорамою різних періодів, у яких видно творчість українських будівельників і прагнення до автокефалізму без контролі Москви чи Риму.

Багато присутніх висловили думку, що така джерелами обґрунтована доповідь повинна вийти окремою брошурою в циклі релігійного й культурного життя північнозахідньої частини України, Волині.

У березні д-р Ричард Гарейчук доповідав на тему „Молодь і Україна". Це перша в „Козубі" доповідь, в якій доповідачем була молода людина вже третього покоління, народжена в Канаді, і яка, на диво, говорила українською літературною мовою.

Вступним словом секретар „Козуба" М. Ґава познайомив присутніх про Ричарда Гарейчука, який по професії оптометрист, активний у праці УНО, мав про проблеми молоді виступ в телевізійній передачі, а крім того, друкував на цю тему статтю в тижневику „Новий шлях", який виходить у Торонто. Це дуже гідний уваги вечір, бо молода людина ставила виразно проблеми молоді й дала поштовх до дискусії, „що молодь знає про сучасну Україну".

Добре, що декого із молодих людей починають цікавити нездорові явища в українському житті Торонто, а також і поза ним. Їх цікавить, що ніхто не робить старань, щоб ці недоліки справляти чи зовсім ліквідувати. Виникають питання, чому деякі культурні працівники нехтують чи не серйозно ставляться до рідної культури й дій, які мали б віддзеркалювати добре ім'я українців. Наприклад, тризуб, який є державним знаком для урядових асигнацій, печаток, договорів і документів, використовуємо на перстнях, хустках до носа, краватках і тому подібне. Чому під час різних українських церемоній одягаємо чужинецьких достойників у вишивані сорочки, коли цього не роблять німці, китайці, жиди, поляки чи росіяни? Чому учителів звемо „професорами", коли цей титул надають університетські ради людині, яка має науковий стаж і займає відповідне становище в університеті? Доповідач уважно простудіював всі ці нездорові явища і сміливо ставить на обговорення старшим, де „корінь лиха". Крім того він сказав: „Наша молодь про Україну знає все з негативного боку, знає, що там проходять безконечні процеси русифікації, заник української мови й культури. В розмові з чужинцями молодь нічого не знає про сучаних українських визначних науковців, астронавтів спортовців, театральних і кінових дуже добрих акторів, міжнародно відомих оперових співаків і діячів літераторів, які відтворюють наше минуле, починаючи від княжої доби, а кінчаючи сучасністю".

Ця доповідь штовхнула присутніх до численних дискусійних виступів, що були здорово обґрунтовані і йшли по лінії допоовіді „Чому молодь так мало знає про Україну?".

Таких питань, на які старші не звертають уваги є десятки; вони важливі і турбують молодь.

У квітні на тему „Волелюбна Грузія" цікаво доповідав Михайло Ґава, який мав можливість побувати в столиці Грузії місті Тбілісі. Крім схематичного пляну, який знайомив про географічне розположення країни й її сусідів, присутні також оглянули виставку грузинських книжок, в яких з теплотою описано українську культуру і її розвиток. У доповіді насвітлено героїчну поставу грузинського народу в часи нападів персів, римлян, візантійців, турків й інших сусідів, яких притягала „золота Колхіда" з прекрасними виноградниками і життєдайним кліматом. Описано культурний розквіт XI ст. за часів царювання цариці Тамари, яка мала спорідення з українською землею часів княжої Руси і перші ґрузинські переклади про освітню працю Києво-Могилянської академії. Наче в калейдоскопі проходили фрагменти взаємних культурних впливів Шевченка, Сковороди і Лесі Українки та сучасних грузинських письменників Отару Баканідзе і поетеси Нії Абасадзе. Крім пам'ятних місць у самій столиці, яку заснував цар Вахтанг Ґорґасалі, присутні при допомозі прозірок побачили прекрасні древні будівлі в місті Мцхеті і зокрема старинний собор Джаварі .

В самому Тбілісі (де безліч пам'яток) гору „Мтцамінду", де в скелях церква св. Давида і „Пантеон слави", колосальну статую „Матір Грузія", яка для приятелів держить келих вина, а ворогам меч, і прекрасні будівлі, в яких зібрані древні записи та пам'ятки про грузинське мистецтво й культуру. Недарма Грузію українські поети звуть „чорнобрива сестра України". Мабуть тому, що любов'ю до рідної культури й гостинністю нагадують наш нарід, про який грузини якнайкраще висловлюються.

Також у квітні на тему „Хто були етруски?" доповідав молодий вчений у ділянці археології доктор Володимир Передерій із міста Судбури. Тема гідна уваги не тільки істориків, а також мистців, які цікавляться стародавньою Етрурією і її високої кляси будівлями і стінними розписами. Тема етруської культури і саме походження етрусків й досі цікавить багатьох дослідників, які часто мають на цю тему контроверсійні погляди.

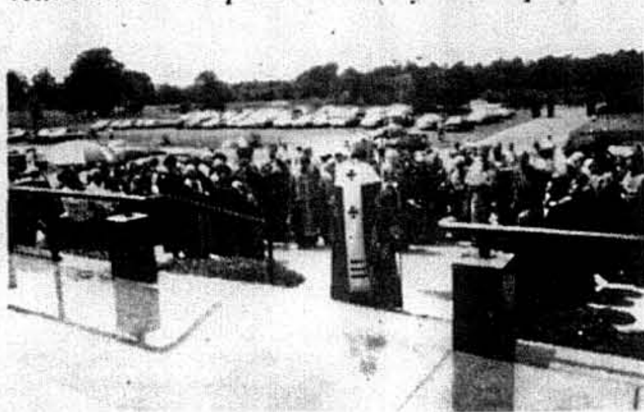
Фактом залишається, що такий нарід жив у УI ст. перед народженням Христа в сучасній Італії над побережжям Адриятика і був організованою силою з вмінням будівництва, торгівлі й художньо відображувати сцени із етруського життя. Доповідач згадав про ряд істориків як Деонісіус, Геродотус, Лівій, які зробили історичні досліди, ще не вповні наукою підтверджені. Несподіванкою звучали думки доповідача про ряд етруських назв, які можуть мати пов'язання із слов'янськими назвами, які варто далі досліджувати.

У такій науково-мистецькій доповіді цінним є те, що доповідач підібрав добрий ілюстрований матеріял і задемонстрував, що молодь не тільки стає помітна в науковому світі, а також розуміє значення української мови і, якщо захоче, може українською мовою мати також доповіді.

Цим вечором закінчено весняні імпрези в „Козубі" і вже зарання повідомлено, що восени будуть такі вечори: Марія Гарасевич (Дітройт) „Творчість письменника Богдана Лепкого"; Ростислав Василенко (Оттава) „Майстер - новатор Лесь Курбас"; Ірина Носик „Художник Юрій Нарбут і художник Мурашко"; Василь Шимко „Авторський вечір новель про 33-ій рік в Україні" та Михайла Ґава „Панорама давнього і сучасного міста Київ".

Н.Н.

На цвинтарі Св. Духа вшановано пам'ять жертв голоду в Україні

Владика Василь посвячує пропам'ятний вінок.

У неділю, 12-го червня ц.р., на український католицький цвинтар Св. Духа в Гемптонбурзі, Н. Й., прибуло багато українського люду, щоб разом помолитися за тих, яких Москва своїм геноцидом змела з української землі. Щоб спільно згадати про 50-ліття влаштованого Москвою голодомору в Україні, прибули разом зі своїми вірними їхні священики, яких було коло 40. Прибули також і питомці з манастиря Отців Василіян у Ґлен Кові, Н.Й.

Єпископ стемфордської дієцезії Владика Василь Лостен поклав перед величавим хрестом-пам'ятником великий вінок і започаткував разом зі священиками поминки—спільну Панахиду за жертви голоду в Україні. Владика Василь звернувся до зібраних на цьому епархіяльному цвинтарі такими словами: „Дорогі в Христі браття і сестри. Я вас спеціяльно запросив, щоб ви приїхали на цей дієцезальний цвинтар не тільки пом'янути і помолитись за душі ваших рідних, які спочили на цьому цвинтарі, але також, щоб пом'янути й помолитися за душі тих наших братів і сестер, яких 50-ть років тому замучила голодовою смертю безбожна московська большевицька влада. Це був злочин комуністичної влади, якого не знає досі історія людства. Наші люди гинули з голоду не тому, що багата українська земля не зародила хліб, але тому, що диявольська влада відібрала їм вже восени 1932 року останнє зерно, і наші люди в страшних муках вмирали. Цілі села вимирали і покривалися могилами весни, бо найбільше повмирали весною, коли ще навіть корінців не можна було на полі знайти, щоб заспокоїти голод.

Вшановуючи ті мільонові жертви голодової смерти, молім Господа, щоб ті жертви не пішли намарно, але щоб Господь у своїй ласкавості дав їм життя вічне, а нашому народові прискорив дні волі. В пам'ять жертв голоду, покладемо оцей вінок перед хрестом-пам'ятником, який представляє важливіші події з життя нашої Церкви й народу — це символ України", — закінчив свою проповідь Владика Лостен.

Отець архимандрит Віктор Поспішил і о. Михайло Перетятко у своїх проповідях про голодомор в Україні, який, за чуженецькими дослідниками, виносить коло 10-ти мільйонів жертв. Обидва проповідники підкреслювали заплянований Москвою злочин супроти українського народу.

Після спільної Панахиди і відспівання „Вічная пам'ять", почались відправи на гробах похоронених тут колишніх парохіян епархії Стемфорду.

На цьому цвинтарі похоронені, між іншими, митрополит Йосиф М.Шмондюк (народився 6-го серпня 1912 року — помер 25-го грудня 1978 року, о. д-р Володимир Ґавліч (20-го жовтня 1913 — 7 червня 1981), та багато інших.

Після Панахид на гробах спочилих на цьому цвинтарі, миряни добрим словом згадували усіх провідників цього величавого здвигу.

Роман С. Голіят

Український...

(Закінчення зі ст. 2)

важити, що й молоді наші лікарі — наші діти, йдуть слідами їхніх батьків, вливаючись у це ідейне русло. Коли перед нашим приїздом до цієї країни була лише жменька наших лікарів, то в теперішніх часах в Америці й Канаді рік у рік прибуває їх не менше сотні.

Та не лише „латанням" надщербленого здоров'я своїх пацієнтів займаються наші лікарі, й не лиш для реклями чи слави дають щедрі датки, але доволі багато наших членів включається у пожиточні почини, а то й ініціює різні шляхетні акції. Конкретним доказом хай послужить вирізнення почесною грамотою від Централі УЛТПА філядельфійського лікаря — д-ра Олександра Черника за провід в Українському Освітньо-Культурному Центрі та його довголітню виховну працю у Пласті.

Деякі наші лікарі — це вже визначні науковці — професори знаних університетів, інші допомагають нашим Церквам, деяких цікавить мистецтво, письменство, а дехто включається навіть у політику, головно в ролі миротворців, щоб злагіднювати розгорілі пристрасті.

Ще є одна дуже похвальна сторінка в житті нашої лікарської родини. Оскільки серед американських лікарів; мало не до „доброго тону" належить по кілька разів міняти дружину, то серед наших лікарів — це майже нечуване.

Читаючи ці рядки, може дехто пригадати собі такі знані слова — „Хвали мене моя губонько". може прийти йому на думку самохвальба-чванькоатість. Зовсім не так воно є.

По правді — це признання для всієї шляхетної української громади. Лише ідейне, працьовите й побожне суспільство може виховати таких високоідейних професіоналістів, які не лиш нам особливо потрібні, але рівночасно приносять нам славу й добре ім'я у цій країні нашого поселення.

У нас забагато самокритики, самобичування та зневіри. Не зважаючи на наші людські хиби й слабості, наше оточення думає про нас якнайкраще. На доказ вищесказаного наведу кілька прикладів. Недавно молодий й високоосвічений американець, про якого я думав, що він ледве чи знає що якісь там українці існують, на моє превелике здивування сказав, що коли він денебудь зустріне українця, то в нього — дуже приємне почуття, що він має до діла з доброю чесною й шляхетною людиною. Іншим знову разом, в часі роздачі свідоцтв в Українській Католицькій Школі у Філядельфії, високий достойник Римо-Католицької Церкви, зверхник середніх католицьких шкіл Філядельфійської архиєпархії заявив: „Ми вам українським родинам невимовно вдячні за те, що ви посилаєте ваших дітей до наших шкіл, бо вони своїм дуже гарним вихованням, солідністю й пильністю є чудовим прикладом для наших учеників, й в той спосіб підносять рівень навчання й виховання у наших школах".

На закінчення хочу сказати, не піддаваймося зневірі, бо хоча наша життьова дорога терниста й тяжка, але — вона правильна й доведе нас до кращого завтра.

НА ЛЕТОВИЩІ КЕННЕДІ в Ню Йорку заарештовано десять працівників сторожі безпеки і керування рухом авт за те, що вони брали хабарі від водіїв таксівок.

Ділимося сумною вісткою, що 29-го червня 1983 р. у Філядельфії, Па., ненадійно, по короткій, але важкій недузі відійшла у Вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни і Єлеопомазання

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА І БАБУНЯ

сл. п.

ОКСАНА РУДАКЕВИЧ

з дому КЛІМА

залишивши в глибокому смутку:

мужа — ЯРОСЛАВА
сина — ЯРЕМУ з дружиною ОКСАНОЮ та з дітьми ХРИСТИНОЮ І МИРОСЕЮ
дочку — ЛІДУ БОКАЛО з чоловіком ЮРІЄМ та з дітьми ЮРІЄМ, ТАРАСОМ, НАТАЛЕЮ І АДРІЯННОЮ
сина — ЮРІЯ
брата — НЕСТОРА КЛІМУ з дружиною ОЛЬГОЮ і з дітьми в Канаді
сестер — ІРЕНУ І ЛІДУ в Україні
кузенку — МАРІЮ ФИЛИПОВИЧ з чоловіком КОРНИЛОМ
кузенку — ОЛЬГУ ЛЕВИЦЬКУ з чоловіком АЛЕКСАНДРОМ і сином ЮЛІЯНОМ з родиною
кузенку — СТЕФУ ГАРАСИМОВИЧ з чоловіком СТЕФАНОМ і дітьми
Ближчу і дальшу Родину в Америці, Канаді й Україні

ПАРАСТАС відбудеться в п'ятницю, 1-го липня 1983 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 2-го липня 1983 р., о год. 9-ій ранку в похоронному заведенні, пізніше в церкві св. о. Миколая при Поплар і 24-ій вул., а опісля Тлінні Останки будуть перевезені на український католицький цвинтар на Факс Чейсі біля Філядельфії, Па.

Замість квітів на її свіжу могилу просимо складати пожертви на видавничий фонд II тому „Наш Театр" і Український Освітньо-Культурний Центр.

У глибокому болю повідомляємо, що в Маямі, Фльорида, у п'ятницю, 17-го червня 1983 року помер, несподівано і передчасно, на 42-му році життя,

наш Дорогий і Незабутній СИН, БРАТ, СТРИЙКО і КУЗЕН

бл. п.

ВОЛОДИМИР РОМАН ДУМАНОВСЬКИЙ

народжений в Західній Україні.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися там же в Маямі. ПАНАХИДА — у понеділок, 20-го червня 1983 р. у Rivero Funeral Home

ПОХОРОН — у вівторок, 21-го червня 1983 р. в українській католицькій церкві св. Вознесіння і на цвинтар Our Lady of Mercy, де відділ Ветеранів ЗСА провів прощальну військову відправу.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Мати — АННА
Брат — ОРЕСТ з дружиною МАРІЄЮ і дітьми
Сестра — ГАЛИНКА з чоловіком ГЕКТОРОМ та дітьми
Стриєчні брат і сестра: ЛЮБОМИР і ІРИНА ДУМАНОВСЬКІ з родинами

Крайовий Громадський...

(Закінчення зі стор. 1)

До всесторонньої співпраці з Крайовим Громадським Комітетом зголосилися новозорганізовані місцеві Комітети Голоду: а)в Нюарку, Н. Дж., на чолі з Осипом Трушем як головою, та Левом Коленським, секретарем; б)в Баффало, Н.Й., з інж. Володимиром Дзюбою, головою, і інж. Ярославом Пришляком, секретарем; та в)2-го червня оформлено Комітет у Піттсбурзі, що його очолив інж. Михайло Комічак. У той спосіб число місцевих комітетів, що входять у систему Крайового Громадського Комітету, зросло до 10-ти. Є один Стейтовий комітет у Коннектикат, що його очолює д-р Кость Туркало; секретарем є Валентина Чудовська.

До Екзекутиви КГК та Президії все ще будуть пропоновані нові визначні особистості, що їх прийме КГКомітет на своїх наступних пленарних засіданнях.

Попереднє пленарне засідання відбулося в суботу, 30-го квітня 1983 р.; Протокол його, прочитаний секретаркою д-р Наталією Пазуняк, вислухано і прийнято без змін.

Загальне звідомлення голови КГК д-ра П.Стерча було повне й дуже інформативне. Зі звіту голови можна було бачити ту велику роботу, яку вже пророблено, і теж очікувати ще більшої, яка лежить попереду. Звіт голови — 6 сторінок битого друку (без відступів поміж рядками) охопив такі розділи: Загальні ствердження; До організаційного стану нашого Комітету на сьогодні; Адміністрація; До діяльности (уваги); Моя співпраця з заступником голови для фінансових операцій п. Уляною Дячук; Моя співпраця з імпрезовим референтом, інж. арх. Юрком Повстенком; У справі підготови переслухань у Конгресі; Контакти з організаційним референтом; Контакти з Пресовим референтом; Контакти з уповноваженою КГК щодо виставки у Вашінгтоні; Контакти з референткою юнацтва; Контакти з видавничим референтом, і нарешті інша праця голови, яка складалася з безліч полагоджених справ, що їх годі всі перелічити, а деякі такої дипломатичної натури, що тим часом не підлягають оприлюдненню.

Голова Комітету д-р Петро Стерчо ствердив з вдоволенням, що перша фаза жалобних відзначень Великого голоду, а саме — Молитовний здвиг в Українському Православному Осередку в Савт Бавнд Бруку, відбувся якнайуспішніше під кожним оглядом, особливо ж через те, що „це був чи не перший в історії українських поселень Молитовний здвиг, де брали участь у спільних Молитовних відправах Ієрархи наших трьох Церков: Православної, Католицької та Протестантської. Це сам по собі історичний факт", — казав голова, — що вартий уваги і може й надалі наблизить до себе молитовно українців, які належать до всіх віток Христової Церкви", — сказано у звіті.

Голова КГКомітету розповів теж про працю окремих референтур, особливо тих, що добре вив'язуються із своїх завдань. В першу чергу високої оцінки від голови Комітету заслужила Фінансова комісія, яка проявила вже „львині зусилля", вкладаючи масу часу й енергії в свою працю. „У висліді цих заходів дотепер зібрано Фінансовою комісією 35 тисяч долярів на діяльність КГКомітету й збірка продовжується. Це наслідок багатогранної праці, яка проходила теж у інших ділянках: наприклад, виготовлено й розіслано для продажу пам'яткові жетони, за проектом мистця Мирослава Григорієва, з продажу яких мають бути здобуті фонди на інші активності КГКомітету, та безліч листів із закликами про підтримку К-ту. Ці ввагидра П. Стерча згодом доповнила сама мгр Уляна Дячук, звітуючи про незвичайно успішну працю її комісії та вклад в дії КГК теж Екзекутиви Українського Народного Союзу.

Голова д-р П.Стерчо з признанням також говорив про діяльність імпрезового референта інж. Юрія Повстенка з Вашінгтону, бо якраз на терені Вашінгтону має відбутися друга фаза Жалобних відзначень Українського голокосту — Великого голоду 1932-1933 рр. Зокрема у звіті голови читаємо про Українську Капелю Бандуристів ім. Шевченка з Дітройту, що запрошена і дала свою згоду виступити на Меморіяльному концерті 2-го жовтня, з чого дуже задоволена українська громада. Доповнив ці розважання голови у своєму довшому звіті інж. Ю. Повстенко.

Його референтура, як відповідальна за другу фазу Жалобних відзначувань Великого голоду, була в центрі зацікавлень цього пленарного засідання. Зібрані мали нагоду почути від інж. Ю. Повстенка про основні напрямні Дня у Вашінгтоні, що плянується інтенсивно та складатиметься з кількох частин: протестної маніфестації — жалобного походу вулицями міста, евентуальних переслухань у Сенаті, виставки голодових документів в одному з урядових приміщень (молитовних відправ біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, або яких інших тут активностей), та Меморіяльного концерту, що проходитиме в урочисто-героїчному забарвленні. В концерті візьмуть участь добра симфонічна оркестра, „одна з кращих в Америці", під керівництвом Вілліяма Гадсона Гратиме вона твори виключно українських клясиків; хор „Думка" з Ню Йорку з великим підсиленням вашінгтонської „Думки" (місцевих є тут 40 співаків). „Думка" — хор, підсилений теж іншими співаками та деякими бандуристами виконає шедевр Лисенка - Шевченка „Б'ють пороги". Кантату для хору з оркестрою. Далі в концерті співатимуть солісти-співаки Рената Бабак і Андрій Добрянський. Обоє вони співали вже не раз на Вашінгтонській сцені та з цією Вашінгтонською оркестрою; обоє, — каже Ю. Повстенко, — втішаються доброю критикою в столиці. Під час перерви поміж двома частинами Концерту відбудеться виставка і пресова конференція тут же, в Кеннеді центрі. В другій частині виступить під керівництвом маестра Гр. Китастого Капеля Бандуристів — українських кобзарів-рапсодів, з відповідно підібраним для цієї жалобної імпрези репертуаром: кантами, думами і героїчними піснями. На закінчення симфонічна оркестра виконає Увертюру з опери „Тарас Бульба" Лисенка. Програма розпічнеться обома славнями — національний гимн ЗСА і національний гимн України. Закінчиться імпреза могутнім маршем „Чорними хмарами вкрита Руїна", на слова Івана Багряного, музика Григорія Китастого.

Щодо самого Жалобного походу, то деталі також будуть незабаром цілком встановлені, про що вчасно інформуватиметься в пресі. Такі самі вичерпні звіти дали інші референти, після згаданих вгорі, за свої ділянки праці. Звітувала секретар КГК д-р Наталія Пазуняк, заступниця голови Наталія Даниленко (про виставку), заступниця голови Євстахія Гойдиш (про молодь), організаційний референт д-р Роман Барановський, видавничий референт мгр Юрій Нагорний та інші референти і члени, серед яких цікаві дані про публікацію окремої 100-сторінкової брошури з матеріялами про Великий голод (брошура має незабаром появитися в видавництві УНСоюзу старанням редакції „Українського Тижневика") подала ред. Рома Сохан-Гадзевич; подавали цінні думки Едвард Попіль від Українського Братського Союзу, інж. Юрій Іхтіярів, меценас Роман Гуглевич, д-р Степан Ворох, Валентина Кузьмич, проф. Іван Самійленко, Вячеслав Вишневський, Роман Лапичак, д-р Євген Перейма, проф. Василь Вереш, д-р Петро Клюк та інші присутні на зібранні члени КГКомітету, що або звітували про зроблену ними певну працю, або забирали слово в обговоренні інших важливих справ нарад.

У підсумку д-р Петро Стерчо, стверджуючи позитиви пророблені праці, висловив проте думку, що діяльність могла бути більш інтенсивною, якщо йдеться про цілість пророблені праці. А так деякі ділянки, що були ведені „не на повну потужність", мусять тепер підтягтися, щоб дотримати кроку тим референтурам що списалися блискуче. І тут, хоч приходять вакації, для членів Крайового Громадського Комітету „не може бути вакацій". Працювати голова закликав не лише членів Президії, Екзекутиви КГК чи референтів, але працювати маємо ми всі. І ось для праці напрямні, що є на потребу: завершити наше плянування діяльности, солідно підготовити ті акції, що їх ми переводимо на всекраєвому форумі, зокрема)Маніфестацію та Пропам'ятний концерт у Вашінгтоні в дні 2-го жовтня 1983р., б)добитися переслухань у Сенаті, в)добитися того, щоб у імпрезах у Вашінгтоні взяли участь представники Уряду, законодавці та інші відповідні особи; розгорнути тісну співпрацю з місцевими комітетами; розгорнути пресово-інформаційну акцію на американському форумі; видати потрібні інформаційні матеріяли для американської преси й публіки, зокрема для постачання ними місцевих комітетів і громад і т.д.

Закінчив Пленарне засідання д-р Петро Стерчо особливо подякою господарям Української Будівлі УНС на руки мгр Уляни Дячук за гостинність, влаштування полуденку для зібраних, та за постійну уважливість до потреб Комітету. Наступне пленарне засідання визначене на останню суботу місяця, тобто на 30-го липня. Про місце засідання буде вчасно подано до відома.

Підготовляється...

(Закінчення зі стор. 1)

У мистецькій частині „Панорами" передбачені виставки молодих талантів, в якій можуть брати участь малярі, скульптори і фотографи. Також відома мисткиня Оксана Лукасевич-Полон з чоловіком мистцем Лавром Полоном покаже вперше композицію прозірок під відповідну музику під назвою „Мистець на свій власний час".

Поруч із цими широко закроєними зайнятями, учасники „Панорами" можуть користуватися усіми угіддями і спортовими майданчиками Союзівки та оглядати ряд сьогочасних американських і канадських фільмів з українською тематикою. побачити український „Кабарет" і оригінальну комедію, що її поставить нова група молодих акторів УНС-УІА.

Все це разом заповідається незвичайно цікаво та притягаюо для учасників Панорами, даючи можливість провести справді надзвичайні вакаційні дні, сполучуючи корисне та приємне.

Всім зацікавлених слід зголошуватися негайно безпосередньо на Союзівку, бо кількість місць обмежена.

За інформаціями можна звертатися до керівника братської діяльности Марти Кордуби, у якої можна одержати також спеціяльні афіші „Панорами" 83": (201) 451-2200.

У Гантері...

(Закінчення зі стор. 1)

самостійно. Ті учасники, що бажають перебувати у пансіоні „Карпатія", повинні заздалегідь замовити собі там місця. Кошт приміщення на шість днів з повним харчуванням виносить 165 дол. (Беручи під увагу, що УВАН має офіційний статус наукової установи, учасники семінару, які працюють науково, зможуть відтягнути видатки, пов'язані з семінаром, при обчисленні податку).

Досвід з минулорічних семінарів свідчить, що поруч із академічними зайняттями учасники матимуть нагоду відпочити в гористій околиці в дружній і свободній атмосфері, із купілю в річці, із грою відбиванки, тенісу тощо. Зовсім певно, що і цього року — доповіді, жвава і щира виміна думок та товариська розвага — залишать приємний і будуючий спомин у всіх учасників. Число місць на семінарі обмежене. Усі, що хочуть запевнити собі свою участь у семінарі, повинні невідкладно вислати вписове (65.00 дол.) на адресу: Dr. O.Tretiak, 2227 Green St., Philadelphia, PA. 19130.

Відзначення Ф. Богдана у Ванкувері

Під час річної конференції Канадського Товариства Назвознавців, що відбулася 2– 4 червня 1983 року у Ванкувері, на спеціяльній сесії в Університеті Британської Колюмбії відзначено Флорина Богдана, відомого громадського діяча та укладача великого словника українських прізвищ у Канаді, над яким він працював багато років. Грамоту признання Ф.Богданові вручив д-р Яр. Рудницький, колишній президент КТН. Була присутня також дружина нагородженого, що допомагала своєму чоловікові у довгій і нелегкій праці.

У короткій промові д-р Яр. Рудницький підкреслив велику вартість праці Ф. Богдана для канадського назвознавства та етнічних студій узагалі.

При цій нагоді варто згадати, що Ф.Богдан присвятив багато вільного часу для укомплектування української бібліотеки при УПЦ у Ванкувері. Ця добірна і зразково упорядкована бібліотека приміщена в залі при церкві. З її послуг користають українці всіх віровизнань міста. Такої бібліотеки не має ніяка інша українська установа у провінції.

На річній конференції канадських назвознавців були прочитані дві українські доповіді: „Нові українські місцеві назви в Америці" д-р Анни Бойцюн (із Флориди) і „Канадський та австралійський словники українських прізвищ" д-ра Яр. Рудницького (з Оттави). Головував на цій сесії д-р Яр Славутич (з Едмонтону).

З нагоди конференції канадські назвознавці мали також топонімічну екскурсію по провінції аж до міста Лілует.

ЯрСл.

ЗАБАВА РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ НЕ О 1-ІЙ, А О 10-ІЙ ГОДИНІ ВЕЧОРА

Союзівка. — Забава у п'ятницю, 1-го липня, тут розпочинається не о 1-ій годині, як це сказав „друкарський чортик" у репортажі „Великою мистецькою програмою Союзівка розпочинає свій 30-ий сезон", надрукованому в „Свободі" ч. 122 у четвер, 30-го червня, а о годині 10-ій вечора. Також у суботу гратиме оркестра „Темпо" і „Червона Калина". У програмі суботнього концерту, 2-го липня, поміж іншими виконавцями було подано назву квартету „Верховини", а цей вокальний квартет з Торонто називається „Верховина". В неділю, 2-го липня,до танців гратимуть дві оркестри „Червона Калина" і Алік з Дорком — оркестра Союзівки. — Ред.

Нове приміщення для Українського Музею у Чикаго

Хоч музеї — це приміщення для муз, цих мітологічних півбогів, синонімів усіх форм краси, у нас чомусь ідентифікується ідеї музейництва з поняттям чогось старого, давноминулого, присипаного порохом. З нагоди відкриття і посвячення Українського Національного Музею у Львові Митрополит Андрей сказав: „Не хочемо бути сторожами гробів, хочемо бути радше свідками відродження. Пам'ятників минулого не відділюймо навіть думкою від тогочасности і від завдань майбутнього". Музей, а зокрема національний музей — це кільце між минулим і завтрішнім, це історія, яку ми можемо бачити й її доторкатися. Це інституція, що зберігає конкретні твори людського-національного генія, інтелекту та талантів тих, що були, для тих, що будуть.

В Україні, побідних-ворог не потрудився відбудувати війною знищені святині, музеї, зокрема національно го чи етнічного характеру. З наказів комуністично-московської партії були створені деякі нові музеї, як засіб безоглядної русифікації, для спеціяльного зафіксування і звеличення ганебного „воз'єднання України з Росією", а саме, Переяславсько-Емський музей, чи Музей полтавської битви в Полтаві. Доказом всеобіймаючої русифікації України нехай послужить інформація про українське музейництво в енциклопедії Британиці, де в 15-му томі, 1052 стор. на першому місці в столиці України Києві стоїть: „Музей російського мистецтва".

Кожна людина, а тим більше кожна сім'я має свої родові цінності-пам'ятки, що їх пильно зберігає з покоління в покоління та звичайно переховує їх з пієтизмом в мистецькій скрині чи касетці. Наші національні музеї, це, в першу чергу, етнографічними установами — це своєрідні скриньки-сейфи, що мають забезпечити наші національні скарби, наші надбання, зовнішню форму української національної ідентичности, нашого кореня від вогню, злодіїв, впливів часу, атмосфери, людського недбальства та сумної байдужости. Чи годиться вільним членам великої нації зберігати свої найбільші скарби в старих, трухлявих, а часто небезпечних будинках? Пригадаймо собі, як воно було в нашій убогій Західній Україні, де Український Національний Музей у Львові, чи хоч би музей „Гуцульщина" в Коломиї, були приміщені в найкращих будівлях тих міст. Для нас Український Національний Музей має більше, специяльне завдання і призначення. Це єдине місце, де не лише можна зберігати наші національні скарби, але теж їх показати з гордістю нашим неукраїнським сусідам, яких є так багато і які жаво цікавляться справами окремих національних груп, їхнім побутом та культурою, зокрема в теперішній час ре несансу т.зв. етнічности.

Ми тут, у Чикаго, що є одним із центрів американського культурного росту та гордиться чи не найкращими музеями цієї багатої країни, теж маємо свою гордість — Український Національний Музей ім. д-ра Мирослава Сіминовича. Очевидно, що буде багато, дуже багато скептиків, а ще більше ігнорантів, які скажуть: „Які ж великі скарби вони там мають?" Безсумнівно, для чужих це скарби невеликі, але для нас, для української людини, навіть для дитини з українським серцем і кров'ю, це скарби великі, яких ні зробити, ні купити не можна. Загальновідомо, як багато речей музейної вартости наші добрі люди зберігають цілими поколіннями на дні своїх скринь та лише тоді розстануться з ними, коли будуть певні, що це все перейде у відповідні руки та гідне відповідне безпечне приміщення.

Перед нами стоїть засадниче питання: чи велика об'єднана українська чикагська громада в теперішній ситуації є здібна та спроможна ще раз напружити свої економічні ресурси й сили та розпочати серйозну акцію побудови нового гідного приміщення для існуючого Українського Національного Музею у Чикаго. Я бачу це приміщення, як будинок амбасади української духової держави в місті, що лежить на перехресті найважливіших торговельних, комунікаційних та культурних шляхів нашої великої і динамічної країни. В місті, що його деякі неправильно уважають центром гангстерства, яке в дійсності є містом вітрів в шуканні нової кращої Америки. Другим логічним питанням є - чи це має бути скромний будинок, на який ми спроможні без великого зусилля, чи даймо волю своїй фантазії та стремім до оптимістичної візії, яка могла б стати тривалим пам'ятником 1000-річчя хрищення України тут, у вільній Америці. Чому наше українське Чикаго не може бути у проводі, а лише дивитися на різні „центри"?

Теперішній провід Українського Національного Музею вже розпочав дописами свого президента акцію популяризації потреби побудови нового гідного приміщення для цієї важливої, а, може, тепер найважливішої української культурно-виховної установи. Цих кілька моїх думок — це гейби підтримка його пропозицій, підтримка людини, яка не входить у технічні деталі, лише бачить початок великого корисного діла: це напочатку лише слова, але „З початку було слово", яке далі стало великим ділом. Загальнонаціональна установа, яка завжди вимагатиме значних коштів, мусить знайти зрозуміння й одобрення всієї зорганізованої української громади, її церков, громадських організацій, фінансових установ, професіоналів, а в першу чергу, доброї, чесної, жертвенної української людини та гурту відданих ентузіястів.

В американському світі існує гарний і корисний звичай, що перед реалізацією великих задумів чи проєктів відбуваються в тій справі публічні переслухи, де кожний зацікавлений має право висловити свою думку. Думаю, що здоровим початком цього великого діла мусить бути ширша громадська нарада, старинне українське віче. Я особисто не маю фінансових талантів і не беруся давати будь-які „рецепти", але у нас таких людей не бракує і до їх думки треба прислухоуватися. Я знаю багато приятелів кожного доброго, корисного діла і вірю, що з гуртом обережних ентузіястів можна не лише зрушити гори, але й розпочати успішну акцію побудови нового приміщення для Українського Національного Музею в Чикаго. З Божою поміччю та відданістю української людини збудуємо храм української культури, яким ми та ті, що після нас прийдуть, будуть пишатися.

Д-р Мирослав Харкевич

З ТЕЛЬ АВІВУ, ІЗРАЇЛЬ, повідомляють, що у вівторок, 28-го червня, тупи приїхали з Відня 15 членів родини секти п'ятидесятників з далекого сибірського селища, які 22 роки боролися і чекали дозволу совєтських властей на еміграцію. Деякі з них силою прорвалися до американського посольства в Москві і прожили там п'ять років, поки совєтські власті нарешті „сизволили" їм на виїзд до Ізраїля. На тельавівському залитому гарячим сонцем летовищі далеких сибіряків прийшла зустріти велика товпа народу, серед якої була і Лідія Ващенко, одна із членів прибулої сім'ї, яка дістала дозвіл на виїзд скоріше.

ОДНА ІЗ ВІТОК ПРОТЕСТАНТСЬКОЇ церкви в ЗСА, відома під назвою З'єднана Церква в Христі, прийняла постанову, що гомосексуалізм не може бути перешкодою для тих, що бажають стати пасторами цієї церкви. Ця вітка протестантської церкви відома із свого ліберального становища.

ПРОБЛЕМА КИСЛОТНОГО дощу і впливу його не лише на рослини, а також на здоров'я людей викликає щораз ширшу дискусію. У висліді вже не говориться про те, чи Уряд має тією справою цікавитися, а це що він має зробити в тому напрямі.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСО „ТРИЗУБ" ЧЕМПІОН — ПЕНСИЛЬВАНІЙСЬКОЇ „ЮНАЙТЕД САКЕР ЛІГ" „ТРИЗУБ" - „БАЄРН" С.К. 3:2 (0:2)

У суботу, 4-го червня ц.р., на власній площі в Горшем відбулися останні змагання сезону за чемпіонат „Мейджор Дивізії", що мали вирішити, котра із цих дружин буде чемпіоном на 1983 рік. „Баєрн", що протягом останніх чотирьох років займав цю позицію, був кандидатом і цього року, маючи досі здобутих 23 точки, потребував тільки зрівсувати „Тризуб", що в розгрибках за чашу Девара елімінував „Баєрн" вислідом 1:0, мав до тієї зустрічі 22 точки і мусів ці змагання виграти. Саме тому ця зустріч викликала велике зацікавлення не тільки „кібіців", але й всіх дружин дивізії. Звітові змагання пройшли в швидкому темпі, були гарні комбінації та технічні заграння, які тримали коло 600 глядачів у напруженні від першого й до останнього свистка судді. Німці скрипили свій склад двома шотляндськими змагунами і вже від перших хвилин накинули швидке темпо, а їх напад часто загрожував воротареві „Тризуба". В 17-ій хвилині нашому воротареві не повезло, м'яч, стрілений з наріжника, вислизнув йому з рук, і нападник німців копнув його в сітку воріт „Тризуба" 0:1. Не зважаючи на контратаки нашого нападу, вирівняти вислід в першій половині не вдалося. У 30-ій хвилині німці провели чергову гарну акцію й закінчили її ефективним голем 0:2.

Образ гри змінився після перерви. „Тризуб" перейняв ініціятиву, а його напад з більшим успіхом проривав щільну оборону німців. В одній із чергових проривів оборонець „Баєрн" звалив нашого напасника на землю кілька кроків від власних воріт. За цей вчинок суддя призначив карний стріл, з якого Лесів зменшив вислід до 1:2. Кілька хвилин пізніше Санторе зумів вирівняти 2:2. Після цього німці перейшли повністю на оборонну гру, залишивши в нападі тільки трьох змагунів. Цим вони бажали втримати ремісовий вислід, якого був для них вистачальним для здобуття чемпіонату. Одначе, дружина „Тризуб" мала інші наміри, і вона продовжувала атакувати та, врешті, кілька хвилин перед закінченням цієї важливої зустрічі Лесів здобув найцінніший голь сезону.

Після закінчення змагань радісні змагуни і глядачі „Тризуба" обнесли провідника дружини М. Юрчака довкруги площі, а потім до пізньої ночі в залі це святкували та обговорювали перебіг цих вже історичних змагань. Вправно суддював португальський суддя Джуліо Саляс, якиий не був дрібничковий, але не допустив до гострої гри.

Склад „Тризуба": Когут, Козак, Бленій, Лакард, Болс П. Карбоне, Р. Карбоне, Насер, Бігальський, Гамбаро, Лесів, Санторе, МекАлістер, Прончак. Всі вони грали жертвенно і доклали всіх зусиль, щоб ці змагання виграти. На вирізнення заслужив Тарас Козак, який саме в цей день своєї градуації на інженера грав краще ніж завжди.

В передзмагу резерва „Тризуба" здобула перемогу з резервою „Баєрн" вислідом 5:2.

Голі для нашої дружини здобули: Яримович 2, Нолен 2, а одного голя оборонець.

КІНЦЕВИЙ ОФІЦІЙНИЙ ПОКАЗНИК ТАБЕЛІ ІГОР „МЕЙДЖОР ДИВІЗІЇ"

УСО „Тризуб"	24	30:14	
Ф.К. „Баєрн"	23	37:12	
Данубія С.К.	18	29:17	
Ершігбірге	18	27:20	
Ю.Г.Г.С.К.	17	22:19	
Факс Чейс С.К.	17	27:20	
Фінікс С.К.	15	29:33	
Інтер С.К.	5	12:44	
Португіз С.К.	5	12:36	

УКРАЇНСЬКІ БОКСЕРИ — ЧЕМПІОНИ ЕВРОПИ

На початку травня ц.р. в місті Варні відбулися боксерські змагання за чемпіонат Европи, в яких в складі збірної СССР взяли, очевидно, участь деякі кращі українські боксери, які повернулися чемпіонами Европи. У вазі 75 кг. звання чемпіона здобув Володимир Мельник (23 року), який тепер служить в совєтській армії. У фіналі Володимир переміг румуна Доро Маріцеску. У вазі 81 кг. золоту нагороду осягнув Віталій Качановський (23 роки), теж забраний до армії, віцечемпіон останньої Олімпіяди. У фіналі Віталій нокавтував польського боксера Павела Скшеча.

У вазі 91 кг. переможцем вийшов Олександер Ягубкін з Донецька, курсант Слов'янського училища цивільної авіяції (22 роки), абсолютний першун СССР 1980 року, чемпіон Европи 1981 року і світу 1982 року. У фіналі без зусиль легко переміг мадяра Дьюлу Алвича. Під сучасну пору цей український боксер в повному розквіті спортового таланту має дальші можливості здобувати ще багато яскравих перемог. На жаль, осяги знаменитих українських спортових талантів російські спортові політруки хитро-мудро використовують на свій лад, тобто їх успіхи записують на рахунок Росії.

(от)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГАЛИНА ШЛЬОС, член УНС Відд. 361-го Т-ва „Дністер" в Ню Йорку, померла в грудні 1982 року на 74-му році життя. Нар. 15-го вересня 1908 року в Україні. Членом УНС стала 31-го червня 1941 року. Залишила в смутку сина Реймонда. Похорон відбувся 18-го грудня 1982 року на цвинтарі „Оливна Гора" в Меспес, Ню Йорк.

Вічна Їй Пам'ять!
Степан Чума, секр.